

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОДФ.3 ДИДАКТИКА І МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ
ШКОЛІ**

Спеціальність
011 Науки про освіту (Педагогіка вищої школи)

другий (магістерський) рівень вищої освіти

Київ 2016-2017

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
 ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
 КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
 Проректор
 з науково-методичної та
 навчальної роботи
 _____ Б. Жильцов
 _____ 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
**ОДФ.3 ДИДАКТИКА І МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У
 ВИЩІЙ ШКОЛІ**

Спеціальність
 011 Науки про освіту (Педагогіка вищої школи)

другий (магістерський) рівень вищої освіти

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
 Ідентифікаційний код 02136554
 Начальник відділу
 моніторингу якості освіти
 Програма № 2673
 _____
 (підпис) (прізвище, ініціали)
 «   »   2016 р.

Київ 2016 - 2017

Структура програми типова. Години відповідають робочому навчальному плану.

Заступник директора Педагогічного інституту з навчальної роботи

 Машовець М. А.

Робоча програма “Дидактика і методика викладання у вищій школі” для здобувачів другого (магістерського) рівня освіти, галузі знань 01 Освіта, спеціальності 011 Науки про освіту (Педагогіка вищої школи), 2016. – 38 с.

Розробники:

Чернуха Надія Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки
Протокол № 1 від “07” вересня 2016 року

Завідувач кафедри Хоружа Л.Л.

 (Хоружа Л.Л.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ 07 ” вересня 20 16 року

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	5
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	10
II. Тематичний план навчальної дисципліни	11
III. Зміст програми	
<i>Змістовий модуль I.</i>	13
<i>Змістовий модуль II.</i>	13
<i>Змістовий модуль III.</i>	14
<i>Змістовий модуль IV</i>	15
<i>Змістовий модуль V</i>	16
IV. Навчально-методична карта навчальної дисципліни	18
V. Плани семінарських занять	19
VI. Завдання для самостійної роботи	23
Карта самостійної роботи магістранта	25
VII. Індивідуальна навчально-дослідна робота (навчальний проект)	27
VIII. Система поточного та підсумкового контролю	28
IX. Методи навчання	31
X. Методичне забезпечення курсу	31
XI. Питання для самоконтролю.	31
XII. Рекомендована література	
Основна	34
Додаткова	35

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни “**Дидактика і методика викладання у вищій школі**” є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою теорії та історії педагогіки на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану для всіх спеціальностей денної форми навчання.

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України (лист № 1/9-736 від 06.12.2007 р.) “Про Перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра”.

Формування інформаційно-технологічного суспільства, докорінні зміни в соціально-економічному, духовному розвитку держави потребують підготовки викладача нової генерації. Реалізація цього стратегічного завдання зумовлена глибинними змінами в системі й структурі вищої освіти та необхідністю її інтеграції в європейський освітній простір.

Сучасні умови суспільного розвитку потребують переходу на нові концепції підготовки фахівців для вищої школи, підвищення рівня професіоналізму, компетентності, культури майбутнього викладача.

Предметом розгляду навчальної дисципліни є сучасний стан та перспективи вдосконалення викладання навчальних дисциплін у вищих навчальних закладах.

Мета та завдання навчальної дисципліни. Державна національна програма “Освіта: Україна ХХІ”, Закони України “Про освіту”, “Про вищу освіту” та Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки визначають основні принципи і стратегію відродження та розвитку національної системи освіти, шляхи досягнення її якісно нового рівня.

Завдання курсу: формувати загальні та фахові компетентності майбутнього фахівця, а саме:

- **світоглядну компетентність:** цілісне уявлення про майбутню професію: здатність до соціальної, професійної, науково-дослідної діяльності; спроможність працювати в колективі з урахуванням різних світоглядних позицій;

- **громадянську компетентність:** навички управління власною громадянською позицією; здатність брати на себе громадянську відповідальність;

- **комунікативну компетентність:** прагнення до вияву та розвитку комунікативних здібностей; позитивна внутрішня мотивація до міжособистісної комунікації; знання соціопсихологічних основ комунікативної взаємодії; уміння використовувати сучасні засоби зв'язку для здійснення комунікації; уміння гармонізувати комунікативну взаємодію, ініціювати сприятливий морально-етичний клімат; здатність до комунікативної взаємодії у професійно-педагогічній діяльності; здатність ефективно висвітлювати, поширювати та передавати результати наукових досліджень та інновацій колегам;

- **інформаційну компетентність:** критичне ставлення до отриманої інформації; уміння упорядковувати, аналізувати, систематизувати, структурувати інформаційні обсяги; усвідомлення цінності суб'єктної позиції в інформаційному просторі;

- **самоосвітню компетентність:** рефлексивні вміння; навички самостійного прийняття відповідальних рішень щодо самовдосконалення; індивідуально-психологічна готовність самостійно розвивати знання і їх розуміння в обраній сфері професійної діяльності; здатність адаптувати практичні результати самоосвітньої діяльності до специфічних освітніх контекстів; здатність до рефлексії цінностей;

- **методологічну компетентність:** знання про рівні сучасної методології, філософські ідеї, парадигми, наукові підходи, принципи, логіку дослідження, науковий пошук в освіті, концептуальні основи методології науково-дослідної діяльності, технологічні механізми здійснення наукового дослідження; дослідницькі вміння;

- **психолого-педагогічну компетентність:** здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; знання і розуміння предметної області та специфічних особливостей професії;

- **методичну компетентність:** здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність планувати, управляти часом у професійній діяльності; здатність до підготовки та проведення на високому методологічному, дидактичному та методичному рівнях різних видів навчальних занять;

- **творчу компетентність:** здатність генерувати нові ідеї; здатність розвивати нові уміння, технології, дидактичний інструментарій, практичний досвід та/або відповідні дидактичні матеріали;

- **предметну компетентність:** загальні знання про компетенції та компетентності, компетентнісний підхід; здатність до реалізації виховних функцій у процесі групової, індивідуальної роботи зі студентами;

- **інструментальну компетентність:** здатність до впровадження дидактичних механізмів реалізації компетентнісного підходу в освітньому просторі вищої школи;

- **операційну компетентність:** здатність до створення продуктів навчального та навчально-методичного спрямування; здатність адаптувати практику до специфічних освітніх контекстів;

- **рефлексивну компетентність:** здатність до рефлексії цінностей, що є визначальними та відповідними освітній діяльності; здатність включатися до критичного діалогу, керувати та обґрунтовувати комплексні соціальні процеси у межах своїх професійних домінант; сформованість критичної компетентності.

Стратегічною метою вищої освіти є формування фахівця високого кваліфікаційного рівня та комплексна підготовка сучасного викладача, який має значний творчий потенціал. Дидактика і методика викладання у вищій школі сприяє реалізації вищезазначеного на основі впровадження у навчально-виховний процес сучасних освітніх технологій та оригінальних авторських методик.

Навчальна дисципліна покликана дати глибокі теоретичні та практичні знання з урахуванням нових досягнень методичної науки, перспективного досвіду роботи викладачів вищих навчальних закладів, а також підготувати майбутніх педагогів до організації та проведення лекційних і лабораторно-практичних занять на високому науково-методичному рівні.

Даний курс широко використовує сучасні досягнення методичної науки, психології і педагогіки вищої школи, що дозволяє активізувати навчально-пізнавальну діяльність магістрантів і підвищити ефективність формування їхніх знань, умінь,

навичок та відповідних компетентностей.

Зміст дисципліни складають 3 взаємопов'язані блоки: теоретичний, практичний та самостійна робота студентів.

Теоретичний блок формує у магістранта відповідну систему дидактико-методичних понять. Особлива увага звертається на розкриття змісту і можливостей сучасних принципів, методів, засобів та форм навчання у вищих навчальних закладах України та світу. Розглядаються прогресивні освітні технології та модульно-рейтингові системи з їх комплексним аналізом та можливостями щодо входження України у європейський освітній простір. Пріоритетного значення набуває адаптація до кредитно-модульної системи навчання у вищій школі у контексті Болонського процесу.

Практичний блок передбачає створення проблемних ситуацій з метою формування у магістрантів необхідних вмінь і навичок щодо об'єктивного аналізу сучасної методичної системи навчання у вищій школі, підготовки майбутніх викладачів до вільного використання нестандартних форм навчання у практичній діяльності.

Самостійна робота спрямована на розширення загального психолого-педагогічного та методичного рівнів підготовки магістранта, надає можливість творчо опрацьовувати додаткові інформаційні джерела, формує вміння грамотно розробляти відповідні зразки вузівської документації, готувати доповіді з актуальних проблем методики вищої школи, аргументовано відстоювати власну позицію.

Методика навчання передбачає підготовку до асистентської педагогічної практики, у процесі якої магістранти набувають досвід професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи. Зміст дисципліни також сприяє належному науково-методичному рівню підготовки та оформленню обов'язкової кваліфікаційної роботи.

У результаті вивчення дисципліни магістри мають оволодіти такими основними знаннями:

- загальними науково-теоретичними основами методики викладання навчальних дисциплін у вищих навчальних закладах;
- концептуальними засадами організації навчально-виховного процесу вищої школи на сучасному етапі впровадження кредитно-модульної системи навчання;
- структурою та змістом навчальних планів, модульних навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників з навчальних дисциплін;
- принципами навчання у вищих навчальних закладах та шляхами їх реалізації у навчально-виховному процесі;
- методами науково-педагогічних досліджень та сучасними технологіями в організації навчально-виховного процесу у вищій школі;
- системою сучасних засобів навчання, їх дидактичними особливостями та методикою використання;
- типологією і структурою сучасних видів аудиторних занять, традиційними і нестандартними формами навчання.

Даний курс покликаний сформувати у майбутніх викладачів *уміння*:

- орієнтуватися у сучасному освітньому просторі;

- формувати особистісно-орієнтоване і динамічне середовище життєдіяльності студента;
- застосовувати теоретичні знання з методики, психолого-педагогічних та фахових наук для практичної організації навчально-виховного процесу з навчальних дисциплін у вищій школі;
- забезпечувати єдність мети, змісту, методів та засобів навчання, його організаційних форм;
- організовувати та проводити науково-педагогічні дослідження з актуальних проблем методики викладання вищої школи;
- здійснювати комплексний методичний аналіз чинних підручників та навчальних посібників з фахових дисциплін;
- планувати навчальну, методичну, наукову і виховну роботу викладача вищої школи;
- моделювати різні види навчальних занять, самостійну роботу студентів з навчальних дисципліни;
- добирати систему ефективних методів, форм, засобів навчання для організації навчально-пізнавальної діяльності студентів;
- аналізувати аудиторні заняття, давати їм психолого-педагогічну та науково-методичну оцінку;
- здійснювати керівництво навчальними практиками студентів;
- аналізувати, узагальнювати та впроваджувати у практичну діяльність викладача вищої школи перспективний педагогічний досвід з вивчення фахових дисциплін;
- підвищувати свій загальноосвітній і фаховий рівень, організовувати самоосвіту, творчо користуватись різними джерелами інформації.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 270 год., із них 32 год. – лекції, 32 год. – семінарські заняття, 160 год. – самостійна робота, 16 год. – модульний контроль, 30 год. – екзамен. Дисципліна вивчається протягом двох семестрів. У X семестрі студент опановує програму з навантаженням у 120 годин (3 кредити), з них: 16 год. – лекції, 16 год. – семінарські заняття, 8 год. – модульний контроль, 80 год. – самостійна робота, залік. В XI семестрі передбачено опанування програми з навантаженням у 150 год. (6 кредити), з них: 16 год. – лекції, 16 год. – семінарські заняття, 8 год. – модульний контроль, 80 год. – самостійна робота, підготовка до іспиту – 30 год.

Вивчення магістрантами навчальної дисципліни «Дидактика і методика викладання у вищій школі» завершується складанням іспиту.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом розгляду навчальної дисципліни є сучасний стан та перспективи вдосконалення викладання фахових дисциплін у вищих навчальних закладах.

Дисципліна	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>9 кредитів</i></p> <p>Змістові модулі: <i>5 модулів</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>270 годин</i></p> <p>Тижневих годин: <i>2(4) години</i></p>	<p>Галузь знань: 1801 Специфічні категорії</p> <p>Шифр та назва спеціальності: 8.18010021 Педагогіка вищої школи</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>магістр</i></p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 5, 6</p> <p>Семестр: 10, 11.</p> <p>Аудиторні заняття: <i>64 годин, з них:</i></p> <p>Лекції (теоретична підготовка): <i>32 годин</i></p> <p>Семінарські заняття: <i>32 годин</i></p> <p>Самостійна робота: <i>160 годин</i></p> <p>Модульний контроль: <i>16 годин</i></p> <p>Вид контролю: <i>Залік / Екзамен 30 годин</i></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин					
		Разом	Аудиторні	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль I ПРЕДМЕТ ТА ЗАВДАННЯ ДИДАКТИКИ, ОСНОВНІ КАТЕГОРІЇ ДИДАКТИКИ. ЗМІСТ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ							
1.	Дидактика: історія та сучасність (порівняльний аналіз)	16	4	2	2	12	
2.	Основні вектори сучасної дидактики	20	4	2	2	14	2
3	Пріоритети сучасного освітнього процесу	20	4	2	2	14	2
<i>Разом</i>		56	12	6	6	40	4
Змістовий модуль II ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В КОНТЕКСТІ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОЇ ПАРАДИГМИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ							
4.	Методика викладання у вищій школі як педагогічна дисципліна в системі цілісного педагогічного процесу ВНЗ.	18	4	2	2	12	2
5.	Формування професійно-педагогічної культури та професійної компетентності викладача в системі вищої освіти.	24	8	4	4	14	2
6.	Викладач і студент як основні суб'єкти процесу навчання у вищій школі.	22	8	4	4	14	
<i>Разом</i>		64	20	10	10	40	4
<i>Залік</i>							
<i>Разом за навчальним планом за I семестр</i>		120	32	16	16	80	8
Змістовий модуль III МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩІЙ ШКОЛІ							
7.	Форми і методи навчання у вищій школі.	16	4	2	2	12	
8.	Види та прийоми активізації процесу навчання у вищій школі.	18	4	2	2	12	2
<i>Разом</i>		34	8	4	4	24	2

Змістовий модуль IV							
ОРГАНІЗАЦІЯ, УПРАВЛІННЯ ТА КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ							
9.	Організаційно-методичне забезпечення навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи навчання у ВНЗ.	22	8	4	4	14	
10.	Оцінювання навчальних досягнень студентів, контроль і самоконтроль навчальної роботи у ВНЗ.	20	4	2	2	14	2
<i>Разом</i>		42	12	6	6	28	2
Змістовий модуль V							
МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ							
11.	Інтеграція науково-дослідної роботи викладачів і студентів в умовах вищого навчального закладу.	24	8	4	4	14	2
12.	Методологія педагогіки. Специфіка науково-педагогічних досліджень з методики викладання у вищій школі.	20	4	2	2	14	2
<i>Разом</i>		44	10	6	6	28	4
<i>Екзамен</i>		30					
<i>Разом за навчальним планом за II семестр</i>		150	40	16	16	80	8
<i>Разом за навчальним планом</i>		270	64	32	32	160	16

ІІІ. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В КОНТЕКСТІ КОПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОЇ ПАРАДИГМИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ

ТЕМА 1. Дидактика: історія та сучасність (порівняльний аналіз). (Лекція 1. - 2 год.)

Сутність і завдання дидактики. Дослідники дидактики (Я.А. Коменський, Й.Г. Песталоцці, Й.Ф. Герbart, Ф.А. Дістерверг, К.Д. Ушинський та інші). Ідеї видатних дослідників щодо розвитку дидактики. Теоретичні засади дидактики. Чотири ступені навчання. Дидактична система навчання. Об'єкт дидактики. Предмет дидактики. Зміст дидактики.

Основні поняття теми: дидактика, дидактичні принципи, класно-урочна система, гуманістична педагогіка, дидактична система навчання.

Семінар 1. Дидактика: історія та сучасність (порівняльний аналіз). (2 год.)

ТЕМА 2. Основні вектори сучасної дидактики. (Лекція 2. - 2 год.)

Категорії дидактики: навчання, викладання, учіння, знання уміння, навичка, освіта. Сутність категорій дидактики: зміст, методи, форми організації, принципи навчання, навчально-пізнавальна діяльність, контроль, оцінка тощо. Актуальні проблеми сучасної дидактики.

Основні поняття теми: навчання, викладання, учіння, знання, уміння, навичка, освіта, зміст, методи, форми організації, принципи навчання, навчально-пізнавальна діяльність, контроль, оцінка.

Семінар 2. Основні вектори сучасної дидактики. (2 год.)

ТЕМА 3. Пріоритети сучасного освітнього процесу. (Лекція 3. – 2 год.)

Поняття про зміст освіти. Види освіти: загальна освіта, політехнічні знання, професійна освіта. Структура освіти: дошкільна освіта, загальна середня освіта, позашкільна освіта, професійно-технічна освіта, вища освіта, післядипломна освіта. Рівні освіти: дошкільна освіта, початкова загальна середня освіта, базова загальна середня освіта, повна загальна середня освіта, професійно-технічна освіта, вища освіта. Нормативні документи, в яких відображається зміст освіти. Вимоги до відбору змісту освіти.

Основні поняття теми: зміст освіти, знання, досвід репродуктивної діяльності, досвід творчої діяльності, досвід ціннісно-оцінювальної діяльності, загальна освіта, політехнічні знання, професійна освіта, державний стандарт освіти, навчальний план, навчальна програма, підручник, посібник.

Семінар 3. Пріоритети сучасного освітнього процесу. (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В КОНТЕКСТІ КОПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОЇ ПАРАДИГМИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ

ТЕМА 4. Методика викладання у вищій школі як педагогічна дисципліна в системі цілісного педагогічного процесу ВНЗ. (Лекція 4. - 2 год.)

Вступ до навчальної дисципліни. Поняття про цілісний педагогічний процес. Характеристика компонентів цілісного педагогічного процесу у вищій школі. Закономірності педагогічного процесу вищої школи. Особливості організації навчального процесу у вищій школі. Місце і роль “Методики викладання у вищій школі” в системі педагогічних дисциплін.

Предмет, зміст, структура методики викладання у вищій школі. Мета і завдання методики викладання, її значення для формування професійно-цінних компетентностей викладача.

Основні поняття теми: навчальна дисципліна, педагогічний процес, компоненти цілісного педагогічного процесу, закономірності педагогічного процесу вищої школи, методика, педагогічні дисципліни, компетентності викладача вищої школи.

Семінар 4. Методика викладання у вищій школі як педагогічна дисципліна в системі цілісного педагогічного процесу ВНЗ. (2 год.)

ТЕМА 5. Формування професійно-педагогічної культури та професійної компетентності викладача в системі вищої освіти. (Лекція 5-6. – 4 год.)

Викладач у системі вищої освіти. Проблема формування професійно-педагогічної культури викладача в умовах ВНЗ. Процесуальні та змістові аспекти використання компетентнісного підходу як сучасної освітньої парадигми вищої школи. Професійна компетентність викладача вищої школи. Культура педагогічного спілкування.

Основні поняття теми: система вищої освіти, суб'єкти навчального процесу у вищій школі: викладач і студент; професійно-педагогічна культура викладача, компетентнісний підхід, професійна компетентність викладача вищої школи, комунікативна культура, педагогічне спілкування, культура педагогічного спілкування.

Семінар 5-6. Формування професійно-педагогічної культури та професійної компетентності викладача в системі вищої освіти. (4 год.)

ТЕМА 6. Викладач і студент як основні суб'єкти процесу навчання у вищій школі. (Лекція 7-8. – 4 год.)

Роль викладача як суб'єкта освітнього процесу. Професійна діяльність викладача вищої школи. Студент як об'єкт педагогічної діяльності. Студент як суб'єкт педагогічного процесу. Студент як суб'єкт самостійної навчальної діяльності.

Основні поняття теми: суб'єкт освітнього процесу, професійно-педагогічна діяльність, об'єкт педагогічної діяльності, суб'єкт педагогічного процесу, самостійна навчальна діяльність, суб'єкт самостійної навчальної діяльності.

Семінар 7-8. Викладач і студент як основні суб'єкти процесу навчання у вищій школі. (4 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩІЙ ШКОЛІ

ТЕМА 7. Форми і методи навчання у вищій школі. (Лекції 9. – 2 год.)

Методичні основи підготовки та проведення лекційних занять. Методика підготовки та проведення семінарських занять. Методика організації та проведення лабораторних і практичних занять. Консультування як форма роботи зі студентами. Організація самостійної роботи студентів. Форми, методи й засоби організації самостійної навчальної діяльності студентів. Практична підготовка магістранта: організація асистентської практики.

Основні поняття теми: лекція як провідна форма навчання у вищому навчальному закладі, функції лекції, класифікація лекцій, індуктивний і дедуктивний способи подачі навчального матеріалу, проблемна ситуація, семінарське заняття, функції семінару, різновиди семінарів, кейс-метод, конструктор кейс-методу, практичне заняття, етапи практичного заняття, лабораторне заняття, завдання лабораторних занять, класифікація лабораторних занять за призначенням, консультування, консультація, класифікація консультацій, самостійна робота, методичне забезпечення самостійної роботи, функції самостійної роботи,

принципи організації самостійної роботи, фактори успішності самостійної роботи, типи самостійної роботи, самостійна навчальна діяльність, форми, методи й засоби організації самостійної навчальної діяльності, практична підготовка магістранта, асистентська практика, організація асистентської практики.

Семінари 9. Форми і методи навчання у вищій школі. (2 год.)

ТЕМА 8. Види та прийоми активізації процесу навчання у вищій школі.

(Лекції 10. - 2 год.)

Використання сучасних освітніх технологій. Застосування сучасних технічних засобів у процесі навчання. Дистанційне навчання як самостійний елемент сучасної підготовки студентів. Активізація процесу навчання засобами організації ділових ігор. Організація навчально-пізнавальної діяльності студентів з використанням нових інформаційних технологій.

Основні поняття теми: технологія, педагогічна технологія, освітня технологія, навчальна технологія, інтенсивні освітні технології, технологія конкретного навчання, комунікативні технології, характеристики педагогічної технології, засоби навчання, технічні засоби навчання, мультимедіа, мультимедійна технологія, інтерактивна дошка, ресурси без зворотного зв'язку, дистанційна освіта, дистанційне навчання, характерні риси дистанційної освіти, принципи дистанційного навчання, Інтернет-технології, моделі дистанційного навчання, імітаційні ігри, рольові ігри, ділові ігри, модель застосування телекомунікаційних мереж у навчанні, класифікації застосування телекомунікаційних мереж у навчанні, система самостійних робіт з використанням інформаційних технологій.

Семінари 10. Види та прийоми активізації процесу навчання у вищій школі (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV

ОРГАНІЗАЦІЯ, УПРАВЛІННЯ ТА КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

ТЕМА 9. Організаційно-методичне забезпечення навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи навчання у ВНЗ. (Лекції 11-12 - 4 год.)

Навчально-методичний комплекс спеціальності та окремих навчальних дисциплін. Навчальний графік, робочі програми та тематичні плани. Організація аудиторної роботи зі студентами. Системно-блочна організація змісту самостійної навчальної діяльності студентів. Організація праці викладача. Роль кафедри в управлінні навчальним процесом. Організація роботи кураторів груп у вищій школі.

Основні поняття теми: організаційно-методичне забезпечення, навчально-методичний комплекс спеціальності (окремої навчальної дисципліни), освітньо-професійна програма, освітньо-професійна характеристика, структурно-логічна схема, зміст освіти, державний стандарт освіти, навчальний план, робочий навчальний план, навчальний графік, навчальна програма, типова навчальна програма, робоча програма, тематичний план, організація аудиторної роботи, зміст самостійної навчальної діяльності, системно-блочна організація змісту СНДС, навчальне навантаження викладача, індивідуальний робочий план, графік робочого часу викладача, навчальна робота кафедри, методична робота кафедри, наукова робота кафедри, завдання завідувача кафедри, завдання викладацького складу кафедри, куратор, функції куратора, обов'язки і права куратора.

Семінари 11-12. Організаційно-методичне забезпечення навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи навчання у ВНЗ. (4 год.)

ТЕМА 10. Оцінювання навчальних досягнень студентів, контроль і самоконтроль навчальної роботи у ВНЗ. (Лекція 13 - 2 год.)

Модульна система організації навчального процесу й рейтинговий контроль знань студентів. Поняття про сутність контролю, його компоненти. Функції контролю. Педагогічні вимоги до оцінювання навчальних досягнень студентів. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів. Методи і форми контролю знань студентів. Самооцінка та здійснення самооцінювальної діяльності суб'єктом навчальної діяльності. Система вмінь самоорганізації й самоконтролю студентів.

Основні поняття теми: модуль, рейтинг, модульна система організації навчального процесу, рейтинговий контроль знань, контроль, контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів, діагностика навчально-пізнавальної діяльності студентів, компоненти контролю, функції контролю, педагогічні вимоги оцінювання, критерії оцінювання, методи контролю, форми контролю, тестування, модульно-рейтинговий контроль, самооцінка, само оцінювальна діяльність, педагогічна дослідницька рефлексія, уміння самооцінки, уміння самоорганізації й самоконтролю навчальної діяльності, компоненти самоорганізації, етапи самоорганізації й самоконтролю навчальної діяльності, критерії й рівні сформованості вмінь самоорганізації й самоконтролю навчальної діяльності.

Семінар 13. Оцінювання навчальних досягнень студентів, контроль і самоконтроль навчальної роботи у ВНЗ. (2 год.)

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ V
МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У
ВИЩІЙ ШКОЛІ**

ТЕМА 11. Інтеграція науково-дослідної роботи викладачів і студентів в умовах вищого навчального закладу. (Лекція 14-15. - 4 год.)

Роль наукової праці в розвитку творчих здібностей студента. Сутність навчально-дослідної роботи студентів. Зміст і форми науково-дослідної роботи студентів у сучасних ВНЗ. Шляхи та методи залучення студентів до здійснення науково-дослідної роботи. Науково-дослідна діяльність студентів магістратури.

Основні поняття теми: науково-дослідна робота, форми організації науково-дослідної роботи студентів, мета НДРС, предмет науково-дослідних робіт студентів, навчально-дослідна робота студентів, реферат, курсова робота, дослідницька курсова робота, дипломна (кваліфікаційна робота), зміст і форми науково-дослідної роботи студентів, магістр, завдання для самостійної роботи магістрів, магістерська кваліфікаційна робота, індивідуально-творчі якості майбутнього дослідника.

Семінари 14-15. Інтеграція науково-дослідної роботи викладачів і студентів в умовах вищого навчального закладу. (4 год.)

ТЕМА 12. Методологія педагогіки. Специфіка науково-педагогічних досліджень з методики викладання у вищій школі. (Лекція 16 -2 год.)

Поняття про методологію педагогіки, її рівні. Філософська основа педагогічних досліджень. Науково-педагогічні підходи до вивчення педагогічних явищ і процесів. Методи науково-педагогічних досліджень. Особливості організації і здійснення науково-педагогічних досліджень з методики викладання у вищій школі.

Основні поняття теми: методологія, методологія педагогіки, екзистенціалізм, неотомізм, позитивізм, неопозитивізм, прагматизм, діалектичний матеріалізм, педагогічна антропологія, методологічні підходи, методи науково-педагогічних досліджень, педагогічний експеримент, етапи педагогічного експерименту, паспорт спеціальності "Теорія і методика

професійної освіти”.

***Семінар 16.* Методологія педагогіки. Специфіка науково-педагогічних досліджень з методики викладання у вищій школі. (2 год.)**

IV. Навчально-методична карта навчальної дисципліни «Дидактика і методика викладання у вищій школі»

Разом: 270 год., лекції – 32 год., семінарські заняття – 32 год., самостійна робота – 160 год., модульний контроль – 16 год., іспит – 30 год.

Тиждень	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II			Змістовий модуль III		Змістовий модуль IV		Змістовий модуль V	
Назва модуля	Предмет та завдання дидактики, основні категорії дидактики. Зміст сучасного освітнього процесу			Основи організації процесу навчання у вищій школі в контексті компетентісно орієнтованої парадигми розвитку освіти			Методичні основи викладання навчальних дисциплін у вищій школі		Організація, управління та контроль навчальної роботи студентів у вищій школі		Методика організації науково-дослідної роботи студентів у вищій школі	
Кількість балів за модуль	76 балів			101 бали			109 бали		71 балів		125 балів	
Лекції	2 год. (1 бал)	2 год. (1 бал)	2 год. (1 бал)	2 год. (1 бал)	4 год. (2 бал)	4 год. (2 бал)	2 год. (1 бали)	2 год. (1 бали)	4 год. (2 бали)	2 год. (1 бал)	4 год. (2 бали)	2 год. (1 бал)
Семінарські заняття	2 год. (11 балів)	2 год. (11 балів)	2 год. (11 балів)	2 год. (11 балів)	4 год. (22 балів)	4 год. (22 балів)	2 год. (11 бали)	2 год. (11 бали)	4 год. (22 бали)	2 год. (11 балів)	4 год. (22 бали)	2 год. (11 балів)
Теми лекцій	Дидактика: історія та сучасність (порівняльний аналіз).	Основні вектори сучасної дидактики.	Пріоритети сучасного освітнього процесу.	Методика викладання у вищій школі як педагогічна дисципліна в системі цілісного педагогічного процесу ВНЗ.	Формування професійно-педагогічної культури та професійної компетентності викладача в системі вищої освіти.	Викладач і студент як основні суб'єкти процесу навчання у вищій школі.	Форми і методи навчання у вищій школі	Види та прийоми активізації процесу навчання у вищій школі.	Організаційно-методичне забезпечення навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи навчання у ВНЗ.	Оцінювання навчальних досягнень студентів, контроль і самоконтроль навчальної роботи у ВНЗ.	Інтеграція науково-дослідної роботи викладачів і студентів в умовах вищого навчального закладу.	Методологія педагогіки. Специфіка науково-педагогічних досліджень з методики викладання у вищій школі.
Теми семінарських занять	Дидактика: історія та сучасність (порівняльний аналіз).	Основні вектори сучасної дидактики.	Пріоритети сучасного освітнього процесу.	Методика викладання у вищій школі як педагогічна дисципліна в системі цілісного педагогічного процесу ВНЗ.	Формування професійно-педагогічної культури та професійної компетентності викладача в системі вищої освіти.	Викладач і студент як основні суб'єкти процесу навчання у вищій школі.	Форми і методи навчання у вищій школі	Види та прийоми активізації процесу навчання у вищій школі.	Організаційно-методичне забезпечення навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи навчання у ВНЗ.	Оцінювання навчальних досягнень студентів, контроль і самоконтроль навчальної роботи у ВНЗ.	Інтеграція науково-дослідної роботи викладачів і студентів в умовах вищого навчального закладу.	Методологія педагогіки. Специфіка науково-педагогічних досліджень з методики викладання у вищій школі.
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
ІНДЗ												30 балів
Модульний контроль	25 балів	25 балів	25 балів	25 балів	25 балів	25 балів	25 балів	25 балів	25 балів	25 балів	25 балів	25 балів
Підсумковий контроль	Залік						Екзамен (40 балів)					

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I

ПРЕДМЕТ ТА ЗАВДАННЯ ДИДАКТИКИ, ОСНОВНІ КАТЕГОРІЇ ДИДАКТИКИ. ЗМІСТ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Семінар 1.

Тема 1: Дидактика: історія та сучасність (порівняльний аналіз). (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

Вступ до навчальної дисципліни.

1. Сутність поняття «Дидактика».
2. Об'єкт дидактики.
3. Предмет дидактики.
4. Завдання дидактики.
5. Внесок відомих педагогів різних часів та епох у розвиток дидактики.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Наукова доповідь.

Семінар 2.

Тема 2: Основні вектори сучасної дидактики. (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Основні категорії дидактики: мета навчання, викладання, учіння, знання, вміння, навички, методи, прийоми, форми організації, принципи навчання тощо.
2. Основні завдання реформування дидактики (зміст освіти, організація навчального процесу), які визначені Державною національною програмою «Освіта» (Україна XXI століття).
3. Проблеми дослідження сучасної дидактики.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Наукова доповідь.

Семінар 3.

Тема 3: Пріоритети сучасного освітнього процесу. (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Поняття змісту освіти.
2. Сутність навчального плану.
3. Особливості сучасних навчальних програм.
4. Підручник, його функції.
5. Дидактичні вимоги до підручника.
6. Види освіти, їх взаємозв'язок.
7. Рівні освіти, їх характеристика.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Захист навчального проекту.

Змістовий модуль II

ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В КОНТЕКСТІ КОПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОЇ ПАРАДИГМИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ

Семінар 4.

Тема 4: Методика викладання у вищій школі як педагогічна дисципліна в системі цілісного педагогічного процесу ВНЗ. (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Поняття про цілісний педагогічний процес.
2. Характеристика компонентів цілісного педагогічного процесу у вищій школі.
3. Закономірності педагогічного процесу вищої школи.
4. Особливості організації навчального процесу у вищій школі.
5. Місце і роль «Дидактики і методики викладання у вищій школі» в системі педагогічних дисциплін.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Захист навчального проекту.

Семінар 5-6.

Тема 5: Формування професійно-педагогічної культури та професійної компетентності викладача в системі вищої освіти. (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Викладач у системі вищої освіти.
2. Проблема формування професійно-педагогічної культури викладача в умовах ВНЗ.
3. Процесуальні та змістові аспекти використання компетентнісного підходу як сучасної освітньої парадигми вищої школи.
4. Професійна компетентність викладача вищої школи.
5. Культура педагогічного спілкування.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Наукова доповідь.

Семінар 7-8.

Тема 6: Викладач і студент як основні суб'єкти процесу навчання у вищій школі. (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Роль викладача як суб'єкта освітнього процесу.
2. Професійна діяльність викладача вищої школи.
3. Студент як об'єкт педагогічної діяльності.
4. Студент як суб'єкт педагогічного процесу.
5. Студент як суб'єкт самостійної навчальної діяльності.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Захист навчального проекту.

**Змістовий модуль III
МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ
ДИСЦИПЛІН У ВИЩІЙ ШКОЛІ**

Семінари 9.

Тема 7: Форми і методи навчання у вищій школі. (4 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Методичні основи підготовки та проведення лекційних занять.
2. Методика підготовки та проведення семінарських занять.
3. Методика організації та проведення лабораторних і практичних занять.
4. Консультування як форма роботи зі студентами.
5. Організація самостійної роботи студентів.
6. Форми, методи й засоби організації самостійної навчальної діяльності студентів.
7. Практична підготовка магістранта: організація асистентської практики.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Презентація кейсу.

Семінари 10.

Тема 8: Види та прийоми активізації процесу навчання у вищій школі. (4 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Використання сучасних освітніх технологій.
2. Застосування сучасних технічних засобів у процесі навчання.
3. Дистанційне навчання як самостійний елемент сучасної підготовки студентів.
4. Активізація процесу навчання засобами організації ділових ігор.
5. Організація навчально-пізнавальної діяльності студентів з використанням нових освітніх технологій.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Презентація лекції для дистанційного навчання.

Змістовий модуль IV

ОРГАНІЗАЦІЯ, УПРАВЛІННЯ ТА КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Семінари 11-12.

Тема 9: Організаційно-методичне забезпечення навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи навчання у ВНЗ. (4 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Навчально-методичний комплекс спеціальності та окремих навчальних дисциплін.
2. Навчальний графік, робочі програми та тематичні плани.
3. Організація аудиторної роботи зі студентами.
4. Системно-блочна організація змісту самостійної навчальної діяльності студентів.
5. Організація праці викладача.
6. Роль кафедри в управлінні навчальним процесом.
7. Організація роботи кураторів груп у вищій школі.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Презентація методичного комплексу навчальної дисципліни.

Семінар 13.

Тема 10: Оцінювання навчальних досягнень студентів, контроль і самоконтроль навчальної роботи у ВНЗ. (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Модульна система організації навчального процесу й рейтинговий контроль знань

студентів.

2. Поняття про сутність контролю, його компоненти.
  3. Функції контролю.
  4. Педагогічні вимоги до оцінювання навчальних досягнень студентів.
  5. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
  6. Методи і форми контролю знань студентів.
  7. Самооцінка та здійснення само оцінювальної діяльності суб'єктом навчальної діяльності.
  8. Система вмінь самоорганізації й самоконтролю студентів.
- II. Перевірка виконання самостійної роботи.
- III. Презентація системи (з визначенням критеріїв) оцінювання з навчальної дисципліни.

Змістовий модуль V
МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У
ВИЩІЙ ШКОЛІ
Семінари 14-15 .

Тема 11: Інтеграція науково-дослідної роботи викладачів і студентів в умовах вищого навчального закладу. (4 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Роль наукової праці в розвитку творчих здібностей студента.
2. Сутність навчально-дослідної роботи студентів.
3. Зміст і форми науково-дослідної роботи студентів у сучасних ВНЗ.
4. Шляхи та методи залучення студентів до здійснення науково-дослідної роботи.
5. Науково-дослідна діяльність студентів магістратури.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Захист науково-дослідного проекту.

Семінар 16.

Тема 12: Методологія педагогіки. Специфіка науково-педагогічних досліджень з методики викладання у вищій школі. (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Поняття про методологію педагогіки, її рівні.
2. Філософська основа педагогічних досліджень.
3. Науково-педагогічні підходи до вивчення педагогічних явищ і процесів.
4. Методи науково-педагогічних досліджень.
5. Особливості організації і здійснення науково-педагогічних досліджень з методики викладання у вищій школі.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Захист науково-дослідного проекту.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I

ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В КОНТЕКСТІ КОПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОЇ ПАРАДИГМИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ

ТЕМА 1. Дидактика: історія та сучасність (порівняльний аналіз). (12 год.)

1. Запишіть визначення та проаналізуйте у різних джерелах тлумачення деяких понять дидактики, а саме: «навчання», «освіта», «учіння», «викладання», «знання». Виокреміть їх суттєві ознаки в різних авторів та запишіть у таблицю. Сформулюйте власний варіант з використанням виокремлених ознак (проект).

Суттєва ознака поняття	Кількість авторів, які визначають дану ознаку
------------------------	---

ТЕМА 2. Основні вектори сучасної дидактики. (14 год.)

1. Дослідити та проаналізувати ідеї видатних дидактів (проект).

Видатні дидактів	Дидактичні ідеї
------------------	-----------------

ТЕМА 3. Пріоритети сучасного освітнього процесу. (14 год.)

1. Визначте та запишіть, що впливає з наступних думок:

- «Зміст освіти треба розглядати не тільки з точки зору практичного застосування знань у праці. Знання потрібні людині тому, що вона людина» (В.Сухомлинський).
- «Краще знати зайве, ніж нічого не знати» (Сенека).
- «Мудрий той, хто знає потрібне, а не багато чого» (Есхіл).
- «Треба знати все про що - небудь і що - небудь про все» (Генрі Пітер Брум).
- «Освічена людина – та, яка знає, де знайти те, чого вона не знає» (Г.Зіммель) (повідомлення).

2. Розкрийте сутність основних понять даної теми (проект).

Змістовий модуль II

ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В КОНТЕКСТІ КОПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОЇ ПАРАДИГМИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ

ТЕМА 1. Методика викладання у вищій школі як педагогічна дисципліна в системі цілісного педагогічного процесу ВНЗ. (12 год.)

1. Сучасні тенденції розвитку змісту та методики викладання у вищій школі (повідомлення).

2. Основні функції викладача вищої школи. Методична компетентність як складова професійно-педагогічної (проект).

ТЕМА 2. Формування професійно-педагогічної культури та професійної компетентності викладача в системі вищої освіти. (14 год.)

1. Педагогічна культура як складова загальнокультурної компетентності викладача вищої школи.

2. Професійна компетентність викладача вищої школи: інноваційні технології формування.

ТЕМА 3. Викладач і студент як основні суб'єкти процесу навчання у вищій школі. (14 год.)

1. Організація спілкування викладача зі студентами (е-презентація).

2. Адаптація першокурсників до навчання у ВНЗ (педагогічне есе).

Змістовий модуль III

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩІЙ ШКОЛІ

ТЕМА 4. Форми і методи навчання у вищій школі. (12 год).

1. Аналіз конспектів лекцій, їх оформлення.
2. Складання авторських конспектів лекцій (вступної, тематичної, узагальнюючої, оглядової) за модульною, проблемною, інтерактивною, інформаційною технологіями навчання.
3. Аналіз структури та змісту практичних, лабораторних та семінарських занять.
4. Розробка авторських планів-конспектів практичних, лабораторних та семінарських занять.
5. Проаналізувати зміст самостійної роботи студентів, її планування і форми контролю з навчальної дисципліни (на вибір). Розробити завдання для самостійної роботи студентів, методичні матеріали до них.
6. Окреслити мету, завдання та види практичної підготовки студентів певної спеціальності (на вибір). Визначити ступінь її методичного забезпечення.
7. Проаналізувати звітну документацію та систему оцінювання проходження практики студентами.
8. Підготувати інструктивні матеріали до окремих завдань практики.

ТЕМА 5. Види та прийоми активізації процесу навчання у вищій школі. (12 год.)

1. Дистанційна освіта: аргументи “за” і “проти” (педагогічне есе).
2. Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів засобами ІКТ (наукова доповідь).
3. Інноваційні технології навчання у вищій школі (презентація педагогічної технології навчання).

Змістовий модуль IV

ОРГАНІЗАЦІЯ, УПРАВЛІННЯ ТА КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

ТЕМА 6. Організаційно-методичне забезпечення навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи навчання у ВНЗ. (14 год).

1. Аналіз програм навчальних дисциплін. Виділення модулів, ступеня професіоналізації змісту навчання. Окреслення наукових понять курсу: загальнонаукових, простих, складних, локальних, теоретичних, практичних. Встановлення внутрішньо- та міждисциплінарних зв'язків.
2. Методика використання окремих компонентів навчально-методичного забезпечення у вищій школі (доповіді).
3. Побудова схеми навчально-методичного комплексу до окремого модуля навчальної дисципліни.
4. Особливості організації та методичного забезпечення модульного навчання (електронний кейс).

ТЕМА 7. Оцінювання навчальних досягнень студентів, контроль і самоконтроль навчальної роботи у ВНЗ. (14 год.)

1. Аналіз видів і форм організації контролю знань студентів з навчальних дисциплін

(на вибір).

2. Аналіз критеріїв оцінки навчальних досягнень студентів з навчальних курсів(на вибір).

3. Укладання авторських тестових завдань різних типів для поточного та підсумкового контролю.

4. Аналіз екзаменаційних питань з навчальних дисциплін (на вибір).

Змістовий модуль V МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

ТЕМА 8. Інтеграція науково-дослідної роботи викладачів і студентів в умовах вищого навчального закладу. (14 год.)

1. Проаналізувати тематику курсових робіт з фахових дисциплін. Прорецензувати одну роботу.
2. Здійснити аналіз основних форм і видів науково-дослідної роботи студентів університету. Розробити положення конкурсу студентських наукових робіт (проектів).

ТЕМА 9. Методологія педагогіки. Специфіка науково-педагогічних досліджень з методики викладання у вищій школі. (14 год.)

1. Проаналізуйте науково-педагогічні підходи до вивчення педагогічних явищ і процесів (на вибір).
2. Проаналізуйте методи науково-педагогічних досліджень: теоретичні, емпіричні (на вибір).
3. Познайомтесь зі змістом паспортів спеціальностей 13.00.01-13.00.10 (педагогічні науки).

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи магістрантів, подано у вигляді табл. 6.1.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРАНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В КОНТЕКСТІ КОПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОЇ ПАРАДИГМИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ			
ТЕМА 1. Дидактика: історія та сучасність (порівняльний аналіз). (12 год.)	Усне опитування, тести, повідомлення, теоретичне та практичне моделювання, диспути, дискусії, модульна к.р.	5	I
ТЕМА 2. Основні вектори сучасної дидактики. (14 год.)	Усне опитування, тести, повідомлення, теоретичне та практичне моделювання, диспути, дискусії, модульна к.р.	5	II
ТЕМА 3. Пріоритети сучасного освітнього процесу. (14 год.)	Усне опитування, тести, повідомлення, теоретичне та	5	III

	практичне моделювання, диспути, дискусії, модульна к.р.		
Змістовий модуль II ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В КОНТЕКСТІ КОПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОЇ ПАРАДИГМИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ			
ТЕМА 4. Методика викладання у вищій школі як педагогічна дисципліна в системі цілісного педагогічного процесу ВНЗ. (12 год.)	Усне опитування, тести, повідомлення, теоретичне та практичне моделювання, диспути, дискусії, модульна к.р.	5	IV
ТЕМА 5. Формування професійно-педагогічної культури та професійної компетентності викладача в системі вищої освіти. (14 год.)	Усне опитування, тести, повідомлення, теоретичне та практичне моделювання, диспути, дискусії, модульна к.р.	5	V
ТЕМА 6. Викладач і студент як основні суб'єкти процесу навчання у вищій школі. (14 год.)	Усне опитування, тести, повідомлення, теоретичне та практичне моделювання, диспути, дискусії, модульна к.р.	5	VI
Змістовий модуль III МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩІЙ ШКОЛІ			
ТЕМА 7. Форми і методи навчання у вищій школі. (12 год.)	Усне опитування, тести, повідомлення, моделювання, диспути, дискусії, модульна к.р.	5	VII
ТЕМА 8. Види та прийоми активізації процесу навчання у вищій школі. (12 год.)	Усне опитування, тести, повідомлення, моделювання, диспути, дискусії, модульна к.р.	5	VIII
Змістовий модуль IV ОРГАНІЗАЦІЯ, УПРАВЛІННЯ ТА КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ			
ТЕМА 9. Організаційно-методичне забезпечення навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи навчання у ВНЗ. (14 год.)	Усне опитування, тести, повідомлення, теоретичне та практичне моделювання, диспути, дискусії, МКР	5	IX
ТЕМА 10. Оцінювання навчальних досягнень студентів, контроль і самоконтроль навчальної роботи у ВНЗ. (14 год.)	Усне опитування, тести, повідомлення, теоретичне та практичне моделювання, диспути, дискусії, МКР	5	X
Змістовий модуль V МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ			
ТЕМА 11. Інтеграція науково-дослідної роботи викладачів і студентів в умовах вищого навчального закладу. (14 год.)	Усне опитування, тести, повідомлення, моделювання, диспути, дискусії, модульна контрольна робота	5	XI
ТЕМА 12. Методологія педагогіки. Специфіка науково-педагогічних досліджень з методики викладання у вищій школі. (14 год.)	Усне опитування, тести, повідомлення, моделювання, диспути, дискусії, МКР	5	XII
Разом: 160 год.			Разом: 60 балів

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності магістранта, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНЗ) з курсу «Дидактика і методика викладання у вищій школі» – це вид науково-дослідної роботи магістранта, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНЗ, вимоги до них та оцінювання:

- педагогічна модель (30 балів);
- дослідження, презентація, проект інноваційних методів, форм, засобів та технологій навчання у формі ділової гри тощо (30 балів);
- науково-педагогічне дослідження для участі у предметних конкурсах (30 балів).

Найкращі зразки студентських робіт можуть бути відібрані для подальшої участі у конкурсах відповідно до Плану роботи кафедри та Плану роботи Університету.

Орієнтовна структура ІНЗ у педагогічного проекту – науково-педагогічного дослідження: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел. Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 7.1, 7.2, 7.3, 7.4.

Таблиця 7.1

Критерії оцінювання ІНЗ

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Відповідність нормативним документам вищої освіти	5
2.	Наукове обґрунтування актуальності, висновків	5
3.	Практична цінність результатів, умови їх впровадження	5
4.	Творча складова	5
5.	Прилюдний захист, презентабельність матеріалів	5
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення	5
Разом		30 балів

Таблиця 7.2

Шкала оцінювання ІНЗ (творча робота, науково-педагогічне дослідження)

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	25-30	Відмінно
Достатній	19-24	Добре
Середній	11-18	Задовільно
Низький	0-10	Незадовільно

Орієнтовна тематика ІНДЗ

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни “Дидактика і методика викладання у вищій школі”.

1. Сучасні тенденції розвитку змісту та методики викладання у вищій школі (есе).
2. Методична складова педагогічної діяльності викладача вищої школи (модель).
3. Лекційні заняття як основна форма організації навчання у вищій школі (історична розвідка).
4. Застосування нестандартних форм навчання у процесі проведення практично-лабораторних та семінарських занять (проект).
5. Аналіз основних форм й видів науково-дослідної роботи студентів ВНЗ України, світу (кейс).
6. Наукове обґрунтування пропозицій щодо покращення організації та керівництва самостійною роботою студентів вищих навчальних закладів. (проект)
7. Наукове обґрунтування пропозицій щодо покращення організації та керівництва науковою роботою студентів вищих навчальних закладів. (проект)
8. Порівняльний аналіз практичної підготовки студентів ВНЗ України, інших країн світу (кейс).
9. Пропозиції щодо покращення практичної підготовки студентів певної спеціальності (на вибір). (проект)
10. Рейтингове оцінювання навчальних досягнень студентів: за і проти (проект).
11. Розробити навчально-методичний комплекс (модуль: електронні лекції, плани семінарів, ілюстративний матеріал, додаткова література, тести) для дистанційного навчання.

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

Навчальні досягнення магістрантів із дисципліни “Дидактика і методика викладання у вищій школі” оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Контроль успішності магістрантів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2, табл. 8.3, табл. 8.4, табл. 8.5.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю за X семестр

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування (лекції, семінари)	16
3.	Семінарські заняття	80
4.	Модульні контрольні роботи (1-3)	100
5.	Самостійна робота	30
6.	Залік	-
Підсумковий рейтинговий бал		226

Розрахунковий коефіцієнт X семестру – $226:100=2,26$

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю за XI семестр

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування (лекції, семінари)	16
3.	Семінарські заняття	80
4.	Модульні контрольні роботи (1-8)	100
5.	Самостійна робота	30
6.	Індивідуальна навчально-дослідна робота	30
7.	Підсумковий рейтинговий бал	256
8.	Екзамен	40

Максимальна оцінка за екзамен – **40 балів**.

Система оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни

Види діяльності	Бал
Модуль I, II	226
Модуль III, IV, V	256
Разом	482
Розрахунок балів за коефіцієнтом	482:60=8,03

Максимальна оцінка за екзамен – **40 балів**.

У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрантів застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.

➤ **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, повідомлення, кейс, проект, есе.

➤ **Методи самоконтролю:** самоаналіз.

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре — достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок
C	75-81 балів	Добре — в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно — посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо — мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання — незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу — досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Загальні критерії оцінювання успішності магістрантів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”, подано у табл. 8.3.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень магістрантів

Оцінка	Критерії оцінювання
“відмінно”	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння успішно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною
	програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і використанні набутих знань та умінь.
“добре”	ставиться за вияв повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
“задовільно”	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
“незадовільно”	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка “незадовільно” ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу магістранта на семінарських заняттях, виконання самостійної та індивідуальну роботи, модульний контроль знань. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань. Реферативні та інші дослідження, які виконує магістрант за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських та індивідуальних заняттях (див. п. “Захист творчих проектів”).

Модульний контроль знань магістрантів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

У табл. 8.6 представлено розподіл балів, що присвоюються магістрантам упродовж вивчення дисципліни “Дидактика і методика викладання у вищій школі”.

Таблиця 8.6

Розподіл балів, що присвоюються магістрантам

МОДУЛІ												ІНДЗ	Модульні контрольні роботи	Самостійна робота	Екзамен
Змістовий модуль 1 (семінари, відвідування занять)			Змістовий модуль 2 (семінари, відвідування занять)			Змістовий модуль 3 (семінари, відвідування занять)		Змістовий модуль 4 (семінари, відвідування занять)		Змістовий модуль 5 (семінари, відвідування занять)					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12				
12	12	12	12	12	12	25	24	24	12	23	12	30	200	60	40

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, виконання самостійної та індивідуальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;

- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Репродуктивні, проблемно-пошукові, дослідницькі, творчі, евристичні, інтерактивні; індукція, дедукція.

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

Навчальна програма, робоча програма, курс лекцій, плани семінарських занять, презентації, кейси, питання для підсумкового модульного контролю, тести, список рекомендованої літератури, тематика індивідуальних завдань,

XI. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Доведіть комплікативність поняття про цілісний педагогічний процес на засадах узагальнення науково-педагогічного досвіду його дослідження.
2. Здійсніть аналітико-презентаційний огляд компонентів цілісного педагогічного процесу у вищій школі.
3. Систематизуйте закономірності педагогічного процесу у вищій школі на засадах їх ієрархізації.
4. Запропонуйте узагальнений огляд досвіду вивчення особливостей організації навчально-виховного процесу у вищій школі та запропонуйте потенційні можливості його вдосконалення.
5. Проаналізуйте місце і роль “Дидактика і методика викладання у вищій школі” в системі педагогічних дисциплін.
6. Розкрийте діалектичний зв'язок змісту та структури методики викладання у вищій школі на засадах усвідомлення її значення для формування професійно-цінних компетенцій викладача вищої школи.
7. Узагальніть досвід реалізації компетентнісного підходу в системі вищої освіти України з проєкцією на визначення мети і завдань “Дидактика і методика викладання у вищій школі”.
8. Доведіть домінантно-визначальну роль викладача в забезпеченні методичного супроводу навчального процесу в системі вищої освіти.
9. Доведіть комплікативність проблеми формування професійно-педагогічної культури викладача як складової його професійно-педагогічної компетентності в умовах ВНЗ.
10. Здійсніть аналітико-презентаційний огляд процесуальних та змістових аспектів реалізації компетентнісного підходу як сучасної освітньої парадигми вищої школи.
11. Узагальніть науково-педагогічний досвід щодо формування професійної компетентності викладача вищої школи на засадах усвідомлення її ієрархічної структури.
12. Доведіть домінантно-визначальну роль культури педагогічного спілкування викладача вищої школи у забезпеченні суб'єкт-суб'єктної взаємодії в системі “викладач-студент”.
13. Запропонуйте презентаційний огляд дискусійно-варіативних підходів щодо визначення ролі викладача як суб'єкта освітнього процесу у вищій школі.
14. Проаналізуйте пріоритетні напрями професійної діяльності викладача вищої школи та запропонуйте потенційні можливості щодо шляхів її оптимізації.

15. Прокоментуйте розуміння студента як об'єкта педагогічної діяльності в контексті побудови суб'єкт-суб'єктних відносин в системі "викладач-студент".

16. Здійсніть функціональний аналіз сприйняття студента як суб'єкта педагогічного процесу.

17. Запропонуйте алгоритм визначення функцій студента як суб'єкта самостійної навчальної діяльності.

18. Здійсніть аналітико-презентаційний огляд методичних основ підготовки та проведення лекційних занять на засадах компетентнісного підходу.

19. Узагальніть науково-педагогічний досвід щодо організації та методики проведення семінарських занять з орієнтацією на формування компетенцій та компетентностей фахівця вищої кваліфікації.

20. Узагальніть методичні вимоги до організації та проведення практичних занять у вищих навчальних закладах.

21. Проаналізуйте специфічні особливості методики організації та проведення лабораторних занять.

22. Проаналізуйте методичні основи організації та проведення індивідуальних занять у вищій школі з проєкцією на оптимізацію процесів формування компетенцій та компетентностей викладача вищої школи.

23. Узагальніть науково-педагогічні положення щодо визначення сутності процесу консультування та здійсніть порівняльний аналіз методичних вимог до проведення різних видів консультацій.

24. Доведіть комплікативність проблеми організації та підготовки методичного супроводу самостійної роботи студентів в умовах реалізації положень Болонського процесу.

25. Запропонуйте презентаційний огляд можливих форм організації самостійної навчальної діяльності студентів на порівняльно-рекомендаційних засадах.

26. Доведіть комплікативність системи методів організації самостійної навчальної діяльності студентів.

27. Проаналізуйте позитивну динаміку оновлення засобів організації самостійної навчальної діяльності студентів у контексті використання інформаційно-комунікаційних технологій навчання.

28. Проаналізуйте пріоритетні напрями практичної підготовки магістранта, запропонуйте потенційно можливі способи вдосконалення організації асистентської практики.

29. Здійсніть аналітико-презентаційний огляд використання сучасних освітніх технологій на засадах реалізації інтеграційно-компетентнісного підходу.

30. Запропонуйте узагальнений огляд досвіду застосування сучасних інформаційно-комунікаційних засобів у процесі навчання у вищій школі.

31. Прокоментуйте суперечливо-дискусійне ставлення до дистанційного навчання як самостійного елементу сучасної підготовки студентів.

32. Доведіть доцільність і потенційні можливості активізації процесу навчання у вищій школі засобами організації ділових ігор.

33. Схарактеризуйте проблемне поле щодо організації навчально-пізнавальної діяльності студентів з використанням нових інформаційних технологій.

34. Здійсніть структурний аналіз навчально-методичного комплексу спеціальності та з будь-якої фахової дисципліни (відповідно отриманої спеціальності на бакалавріаті).

35. Розкрийте логіко-послідовні зв'язки розробки навчального графіку, робочих програм та тематичних планів на засадах порівняння.

36. Проаналізуйте системні зміни в організації аудиторної роботи зі студентами в контексті реалізації положень Болонського процесу.

37. Здійснить структурно-функціональний аналіз системно-блочної організації змісту самостійної навчальної діяльності студентів.

38. Здійснить аналітико-презентаційний огляд вимог, що висуваються до організації праці викладача.

39. Розкрийте організаційно-керівну роль кафедри в управлінні навчальним процесом у вищій школі на аналітичних засадах.

40. Продемонструйте потенційні можливості впливу на якість методичної роботи через організацію роботи кураторів груп у вищій школі.

41. Доведіть переваги модульної системи організації навчального процесу у вищій школі.

42. Узагальніть досвід використання рейтингового контролю знань студентів та прокоментуйте його переваги у порівнянні з іншими видами контролю та оцінки.

43. Розкрийте сутність контролю та покажіть діалектичний взаємозв'язок його компонентів на компаративістських засадах.

44. Проаналізуйте ієрархію функцій контролю у вищій школі на засадах усвідомлення його невід'ємності від інших компонентів цілісного педагогічного процесу.

45. Узагальніть досвід висування педагогічних вимог до оцінювання навчальних досягнень студентів на засадах компетентнісного підходу.

46. Проаналізуйте систему критеріїв оцінювання навчальних досягнень студентів з урахуванням вимог компетентнісного підходу.

47. Розкрийте об'єктивно обумовлені взаємозв'язки методів і форм контролю знань студентів як обов'язкової компоненти відповідних компетенцій та компетентностей.

48. Визначте мету і завдання самооцінки та самооцінювальної діяльності студента як суб'єкта навчальної діяльності в контексті забезпечення усвідомлення об'єктивності остаточної оцінки.

49. Проаналізуйте на структурно-функціональній основі систему вмінь самоорганізації студентів у контексті формування ієрархії компетентностей викладача вищої школи.

50. Проаналізуйте на структурно-функціональній основі систему вмінь самоконтролю студентів у контексті формування самоосвітньої компетентності викладача вищої школи.

51. Визначте роль наукової праці в розвитку творчих здібностей студента з проєкцією на формування дослідницької компетентності майбутнього викладача вищої школи.

52. Здійснить системний аналіз сутності навчально-дослідної роботи студентів.

53. Розкрийте системні взаємозв'язки змісту і форм науково-дослідної роботи студентів у сучасних ВНЗ.

54. Проаналізуйте шляхи та методи залучення студентів до здійснення науково-дослідної роботи на засадах формування усвідомленого ставлення до інноваційної діяльності викладача вищої школи.

55. Доведіть комплікативність організації та здійснення науково-дослідної діяльності студентів магістратури.

56. Запропонуйте презентаційно-аналітичний огляд проблемного поля методології педагогіки на засадах її ієрархічної підпорядкованості загальнонауковій методології.

57. Доведіть фундаційно-визначальну значущість філософської основи педагогічних досліджень.

58. Здійснить узагальнювальний огляд науково-педагогічних підходів до вивчення педагогічних явищ і процесів в системі вищої школи.

59. Проаналізуйте варіативність комбінаторного поєднання методів науково-педагогічних досліджень.

60. Розкрийте на аналітико-узагальнювальній основі специфічні особливості організації і здійснення науково-педагогічних досліджень з методики викладання у вищій школі.

ХІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Васянович Г. П. Педагогічна етика : Навч. посіб. – К. : «Академвидав», 2011. – 248 с.
2. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів / Н.П. Волкова. – К.: Видавничий цент «Академія», 2001. – 576 с.
3. Галузинський В.М. Педагогіка: теорія та історія / В.М. Галузинський, М.Б. Євтух. – К.: Вища школа, 1996. – С. 152-153.
4. Державна національна програма «освіта» (Україна ХХІ століття). – К., 1994. – С. 8-9.
5. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : Навч. посіб. [2-е видання, доповнене] – К. : «Академвидав», 2012. – 352 с.
6. Закон України "Про вищу освіту" // Голос України. – 2014. –6 серпня. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-vii>
7. Закон України "Про освіту" (зі змінами 2015 року). – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
8. Закон України “Про загальну середню освіту” – Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/651-14
9. Карапузова Н. Д. Основи педагогічної ергономіки : Навч. посіб. / Н. Д. Карапузова, Є. А. Зімниця, В. М. Помогайбо. – К. : «Академвидав», 2012. – 192 с.
10. Кучерявий О.Г. Педагогіка: Особистіно-розвивальні аспекти. Навчальний посібник, Київ, 2015. – 440 с.
11. Лекції з педагогіки вищої школи : Навчальний посібник / За ред. В. І. Лозової. – 2-е вид., доп. і випр. – Харків : «ОВС», 2010. – 480 с.
12. Малафійк І.В. Дидактика новітньої школи. Навчальний посібник, Київ, 2015. – 632 с.
13. Максименко В.П. Дидактика: курс лекцій: Навч. посіб. / В.П. Максименко. – Хмельницький: ХмЦНЦ, 2013. – 196 с.
14. Малихін О. В. Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів: теоретико-методологічний аспект : монографія / Олександр Володимирович Малихін. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2009. – 307 с.
15. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник / О. В. Малихін, І. Г. Павленко, О. О. Лаврентьєва, Г. І. Матукова. – Київ: КНТ, 2014. – 262 с.
16. Мешко Г. М. Вступ до педагогічної професії : Навч. посіб. – К. : “Академвидав”, 2010. – 200 с.
17. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>
18. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
19. Основи менеджменту. Підручник для сучасного ВНЗ. За редакцією А.А. Мозеракі, Харків, 2014. – 846 с.
20. Теслюк В. М. Основи педагогічної майстерності : Навчальний посібник / В. М. Теслюк, П. Г. Лузан, Л. М. Шовкун. – К. : ДАККіМ, 2010. – 244 с.
21. Указ Президента України № 344/2013 "Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року". – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>
22. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : Навч. посіб. [2-е видання, доповнене] – К. : “Академвидав”, 2014. – 456 с.
23. Формування професійної культури керівника навчального закладу у сучасному освітньому середовищі. Укладачі: Сташенко М.О., Луцьк, 2015. – 148 с.

24. Ягупов В.В. Педагогіка: Навчальний посібник / В.В. Ягупов. – К.: Либідь, 2008. – 560 с.

Додаткова література

1. Аксьонова О.В. Методика викладання економічних дисциплін: Навч.посіб. – К.: КНЕУ, 2006. – 708 с.
2. Балягіна І.А. Методика викладання економіки: Навч.-метод.посіб.для самост.вивч.дисц./І.А.Балягіна, М.А.Богорад, Г.О.Ковальчук – К.: КНЕУ, 2005. – 341 с.
3. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник. - К.: Либідь, 1998.-560 с.
4. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии. - М.: Педагогика, 1989. – 192 с.
5. Бондар В.І. Дидактика: ефективні технології навчання студентів. - К.: "Вересень". 1996.-129 с.
6. Бондар В.І. Модульно-рейтингова технологія вивчення навчальної дисципліни (на матеріалі дидактики) – К. : Нові інформ. технології, 1999.
7. Бондар В.І. Теоретичні основи і технологія педагогічного аналізу: управлінський аспект: Навч. посібник. – К.: УДПУ, 1996. – 67 с.
8. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
9. Галузинский В. М. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні/ В.М.Галузинский, М.В.Євтух - К.: Інтел, 1995. - 168 с.
10. Галузинський В.М. Педагогіка: теорія та історія/В.М.Галузинський, М.Б. Євтух - К.: Вища школа, 1995. - 236 с.
11. Гузеев В.В. Планирование результатов образования и образовательные технологии. – М.: Народное образование, 2001. – 240с.
12. Гусак П.М. Технологія засвоєння студентами дидактичної теорії: Монографія - Луцьк: Видавництво ВДУ, 1996. -115с.
13. Гончаренко С. Український педагогічний словник. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
14. Грищенко М.М. Дидактичні поради молодому викладачеві. – К.: Вища школа. – 1961.
15. Дьяченко М.И. Психология высшей школы/М.И. Дьяченко, Л.А.Кандыбович – Мн.: БГУ, 1981.
16. Ерников С. Опыт использования рейтинговой системы/С.Ерников, Т. Лобова, С. Филиппов. и др. // Высшее образование в России. — 1998. — № 1.
17. Загвязинский В.И. Основы дидактики высшей школы: (Учеб. пособие)/В.И.Загвязинский, Л.И.Грищенко – Тюмень: ТГУ, 1978. - 91 с.
18. Зайчук В.О. Нові технології навчання // Науково-методичний зб.: випуск 16, 19, 20. - К., 1996-1997
19. Зільберштейн А.І. Проведення екзаменів та заліків у вищій школі/ А.І.Зільберштейн, Т.Д.Солдатов — К.: Вища шк., 1979.- 156 с.
20. Ігри для дорослих. Інтерактивні методи навчання / Упоряд. Л.Галіцина. – К.: Ред.загальнопед.газ., 2005. – 128 с.
21. Кобыляцкий И. И. Основы педагогики высшей школы. – Киев, Одесса: Вища школа, 1978. – 285 с.
22. Кобыляцький І.І. Методи навчально-виховної роботи у вищій школі. - Л.: Вид-во ЛДУ, 1970.- 225 с.
23. Ковальчук Г.О. Активізація навчання в економічній освіті: Навч.посіб. – К.: КНЕУ, 2003. – 298 с.
24. Кучер С Сутність та завдання контролю в системі модульного навчання // Рідна

школа. — 2000. — № 11.-

25. Лозниця В.С. Психологія і педагогіка: основні положення: Навч. посіб. для самост. вивчення дисципліни. — К.: ЕксОб, 2003.

26. Лозова В.І. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник /В.І.Лозова, Г.В.Троцько/ Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С.Сковороди. — Харків: „ОВС”, 2002. — 400 с.

27. Ляудіс В. Я. Методика преподавания психологии — СПб.:Лидер, 2007.-192 с.

28. Майборода В.К. Вища педагогічна освіта в Україні: історія, досвід, уроки (1917-1985 рр.)/ За ред. Лугового В.І. — К.: Либідь, 1992.

29. Методика организации самостоятельной работы студентов. — Казань: КГУ, 1983.

30. Моисеев Ю. Использование рейтинговой системы в профессиональной подготовке // Alma mater. — 1988. — № 2.

31. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник - К., 2007.

32. Мороз О.Г. Підготовка майбутнього вчителя: зміст та організація/О.Г.Мороз, В.О.Сластьонін, В.О.Філіпченко. - К., 1997. - 167 с.

33. Мороз О.Г. Умови ефективності організації самостійної роботи студентів /О.Г.Мороз, С.М.Яшанов/ Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. — Тернопіль, 2000. — С.161-163.

34. Навчальний процес у вищій педагогічній школі: Навчальний посібник / За заг. ред. О.Г.Мороза. — К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2001.

35. Нагасв В.М. Методика викладання у вищій школі. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 232с.

36. Нісимчук А.С. Педагогічна технологія у сучасному вузі. - К.: ІСДО, 1994.- 180с.

37. Нісимчук А.С. Сучасні педагогічні технології: Навчальний посібник/ А.С.Нісимчук, О. С. Падалка, О. Т. Шпак - К.: "Просвіта", 2000. - 368с.

38. Низамов Р.А. Дидактические основы активизации учебной деятельности студентов. — Казань: КГУ, 1975.

39. Нісимчук А.С. та ін. Педагогічна технологія у сучасному вузі. - К., 1994.

40. Освітні технології: Навч.-метод.посіб / За ред.О.М.Пехоти. — К.: А.С.К., 2004. — 256с.

41. Педагогіка / Под ред. Ю.К. Бабанського. — М.: Просвещение, 1983.

42. Педагогіка и психология высшей школы: Учебное пособие. — Ростов н/Д: Феникс, 2002. — 544 с.

43. Педагогіка / За ред. М. Д. Ярмаченка. - К.: Вища школа, 1986. - 543 с.

44. Педагогіка и психология высшей школы / Отв.ред. С.И. Самыгин. — Ростов-на-Дону: Фенікс, 1998.- 325с.

45. Педагогічна майстерність: Підручник / За ред. Зазюна І.А. — К.: Вища школа, 1997. — 349 с.

46. Пискунов М.У. Организация учебного труда студентов. — Минск: БУГ, 1982.

47. Підласий І.П. Практична педагогіка або три-технології. Інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти — К.: Видавничий Дім “Слово”, 2004. — 616с.

48. Подласый И.П. Педагогіка. Новый курс: Учебник для студ. пед. вузов: В 2 кн. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999.

49. Платонов Н.И. Педагогіка высшей школы. — СПб., 1995.- 340 с.

50. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: Учебное пособие. — М.: Народное образование, 1998. — 256 с.

51. Слепкань З.Г. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. — К.: НПУ, 2000.- 215 с.

52. Смирнов С.Д. Педагогіка и психология высшего образования: от деятельности к

личности. – М.: Аспект Пресс, 1995.- 355 с.

53. Сучасні системи вищої освіти: порівняння для України: Кол. монографія/ За ред. В. Зубко. – К.: НаУКМА, 1997.

54. Галызина Н.Ф. Управление процессом усвоения знаний. -М., 1975

55. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. — К.: Видавничий центр "Академія", 2000. — 544 с.

56. Формирование учебной деятельности студентов/ Под ред. В.Я. Ляудис.-М., 1989

57. Харламов И.Ф. Педагогика: учеб. пособие. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Высшая школа, 1990. – 576 с.

58. Хоружа Л. Л. Етичний розвиток педагога : Навч. посіб. – К. : “Академвидав”, 2012. – 208 с.

59. Чайка В. М. Основи дидактики : Навч. посіб. – К. : “Академвидав”, 2011. – 240 с.

60. Щербань П.М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах: Навч.посіб. – К.: Вища школа, 2004. – 207с.

61. Юцявичине П. А. Теория и практика модульного обучения. – Каунас : Швиеса, 1989. – 271 с.

62. Якунин ВА. Педагогическая психология: Учеб. пособие. — 2-е изд. — СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 2000.

Робоча програма навчальної дисципліни

"Дидактика і методика викладання у вищій школі"

Розробники: **Чернуха Надія Миколаївна**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Дидактика і методика викладання у вищій школі / Укл. : Чернуха Н.М.. – К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016. – 38 с.